

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
หนองจ่อม อำเภอต้นทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล
2. กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น
3. นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 - 2559
4. กลยุทธ์และแผนงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น
5. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น
6. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้
สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า
ปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของ
กระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบล
จำนวนทั้งสิ้น 6,397 แห่ง และยังมีสภาตำบลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอีก 567 แห่ง (โกวิท พวงงาม,
2543: 171)

ในส่วนของโครงสร้างองค์การบริหาร แบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่าย
นิติบัญญัติเรียกว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและฝ่ายบริหาร เรียกว่า คณะกรรมการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในแต่ละฝ่ายมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภากงการบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องคการ -
บริหารส่วนตำบลเดิม 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน องคการบริหารส่วนตำบลเดิม 2 หมู่บ้าน
ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

2. ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน
โดยสภากงการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง และให้ปลัดองคการ-
บริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

ส่วนอำนาจหน้าที่ขององคการบริหารส่วนตำบลนั้นปรากฏว่าความในมาตรา 66 และ 67 ได้
กำหนดให้องคการบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม
ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายของคการบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองคการบริหารส่วนตำบล
ดังนี้คือ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองคการบริหารส่วนตำบล, 2537: 46-47) ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

จากอำนาจหน้าที่ขององคการบริหารส่วนตำบลดังที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่
ของกระทรวง ทบวง กรม องคกร หรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์
ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้องคการบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควรในกรณีนี้
หากองคการบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม
องคกร หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององคการบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณา
ดำเนินการนั้นด้วย (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองคการบริหารส่วนตำบล, พ.ศ. 2537: 49)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ขององคการบริหารส่วนตำบลที่จำเป็นต้องทำส่วนใหญ่
เป็นการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ชุมชน ส่วนการส่งเสริมการศึกษานั้นเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของ
องคการบริหารส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดทำ ซึ่งหน้าที่นี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542) ดังในมาตรา 81 ที่กล่าวว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และในมาตรา 41 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งได้ตามความพร้อม และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นด้วย

ในส่วนของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. รายได้จากกิจการเกี่ยวกับพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
5. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
6. รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
7. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
8. รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีรายได้จากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้ยืมจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะเห็นได้ว่า รายได้ส่วนใหญ่มาจากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในท้องถิ่น และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งรายได้ทั้งหมดนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำไปจัดสรรในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่นค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่ ค่าจัดซื้อวัสดุ ค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้

กรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นกรมการปกครอง (2542: 1-4) ได้สรุปกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่นไว้ว่าไว้ ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหาร ภารกิจของรัฐบาลกลางจะต้องมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้นดังจะ เห็นได้จากการให้ท้องถิ่นจัดเก็บภาษีเองส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติโดยมีกฎหมายเป็นตัวกำหนดไว้ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115) ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาในมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง มาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับ
ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และในมาตรา 289 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาสถาปัตยกรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542) ได้กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นส่วนมาตรา 42 กำหนดให้กระทรวงกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอและการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม

4. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังความในมาตรา 67 และ 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พัฒนาสตรีเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายและให้มีการบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

ดังนั้น จะพบว่าปัจจุบันรัฐบาลมุ่งที่จะกระจายอำนาจมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นให้การสนับสนุน และให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการศึกษา แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้นๆ รวมทั้งให้มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน สำหรับในเรื่องของการส่งเสริมภูมิปัญญานั้นถือได้ว่าเป็นความสำคัญมาก เพราะคนรุ่นหลังส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้จักภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนส่วนเรื่องของการจัดการศึกษา ในท้องถิ่นนั้นถ้าองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อม สามารถจัดการศึกษาได้เต็มที่โดยจะมี รัฐบาลกลางเป็นผู้ควบคุมดูแล และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

นโยบายเป้าหมายและมาตรการการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2559

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย (2544 : 5-14) ได้สรุป นโยบายเป้าหมายและมาตรการการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเร่งรัดจัดการศึกษา ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่นในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อมความ เหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการศึกษา

3. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานต้อง ได้รับโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนการศึกษา และการฝึกอบรม

6. มีระบบการบริหารหรือการประสานให้ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการบริการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษตามศักยภาพที่จะเรียนได้

7. ส่งเสริมสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบ ที่เหมาะสม

มาตรการ

1. จัดให้มีบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษาการฝึกอบรมวิชาชีพให้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น
2. จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามที่กฎหมายกำหนด
3. เร่งรัดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้ส่งบุตรหรือนุคคลในความดูแลได้เข้ารับการศึกษากาตบังคับและนอกเหนือจากการศึกษากาตบังคับตามความพร้อมของครอบครัว
4. ส่งเสริม สนับสนุน นุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาแก่บุตร นุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลและสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่้องการและความเหมาะสม
5. จัดการศึกษาสำหรับนุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือนุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาส มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ
6. จัดการศึกษาสำหรับนุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของนุคคลนั้น
7. จากนโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษานั้น เป็นนโยบายที่ให้สิทธิและความเสมอภาคของนุคคลในการเข้ารับการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยที่รัฐไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่

นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา

จัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาให้ คำนึงถึงผลกระทบต่อการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

เป้าหมาย

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษา
2. จัดการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน โดยรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการ
4. สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรการ

1. มีการเตรียมความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มาตรฐานตามศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยได้รับการประสานและส่งเสริม สนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
2. ปรับปรุง แก้ไขข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยไม่กระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน
3. ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ
5. ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหาร และจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่านโยบายด้านระบบบริหารและการศึกษานั้นจะเน้นให้มีการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติเปิดโอกาสให้เอกชนและประชากรได้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหาร และจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่และในการจัดการศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเอกชนด้วย

นโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณา สรรหาบุคคล พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยมี สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

เป้าหมาย

1. มีการวางแผนงานบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและ มาตรฐานเป็นไปตามกฎหมาย
3. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรการ
 1. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา
 2. ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคคลทางการศึกษาตามความต้องการ และตามเกณฑ์ที่กำหนด
 3. จัดสรรทรัพยากรในการส่งเสริม พัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาหรือมีการ จัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ และหรือผลงานดีเด่นและเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ
 4. จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 5. จัดตั้งชมรมหรือองค์กรวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อร่วมกัน พัฒนวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ
 6. ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทาง การศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

กล่าวโดยสรุปด้านนโยบาย ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นั้นมีการพัฒนา คุณภาพในการปฏิบัติงาน มีการประเมินการทำงานของ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจุดนี้มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้บุคลากรเหล่านี้มีความกระตือรือร้นในการทำงานและ องค์กรจะได้มีบุคลากรที่มีคุณภาพมากขึ้น

นโยบายด้านหลักสูตร

ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ สอดคล้องกับ สภาพปัญหา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

เป้าหมาย

1. การจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ จะต้องมีความหลากหลายและถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด
2. สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษา ต่อในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ
3. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางของรัฐ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมของแต่ละท้องถิ่น

มาตรการ

1. ให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียดสาระของหลักสูตรแกนกลางและสาระของหลักสูตร ท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่อง หลากหลายซึ่งจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด
2. สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรที่ผู้เรียนสะสมไว้ ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกัน หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอบรม หรือจากประสบการณ์ ทำงาน
3. สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาคน ให้มีความ สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมี รายละเอียดสาระการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.2 ความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

3.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

3.4 ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง

3.5 ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

4. สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมถึงสาระความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และการปกครองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย

5. จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างต่อเนื่อง และร่วมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนด

7. พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการในบริบทของสังคมไทย

จากนโยบายด้านหลักสูตรมุ่งเน้นระบบการสอนใหม่โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับส่วนกลางของรัฐที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของระดับการศึกษาและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ และต้องมีการประเมินผลเมื่อนำหลักสูตรไปใช้

นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้

จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

เป้าหมาย

1. การจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบและระดับการศึกษา
2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความสนใจ ความถนัด โดยเรียนรู้จากการผสมผสานสาระความรู้ เรียนรู้พร้อมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกสถานที่จากประสบการณ์จริงโดยสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
3. ผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามระดับการศึกษา
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
5. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

8. ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรร โอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้ นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

9. ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การพัฒนาระหว่างชุมชน

10. ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา

11. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

กลยุทธ์และแผนงานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2542: 19-20) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์และแผนงานในการจัด การศึกษาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. เร่งขยายบริการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แก่เด็กเยาวชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จาย

2. พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาขีดความสามารถได้เต็มตามศักยภาพตาม จุดประสงค์ของการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเภท ให้มีทั้งความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐาน ที่ีรวมทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นให้ได้คุณภาพและมาตรฐานมีความ ประพฤติดีมีคุณธรรมในจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครูสำนึกในหน้าที่สามารถ

ประสานงานกับทุกฝ่ายตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหมาย

4. นำระบบการประเมินเพื่อประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาท้องถิ่นในทุกระดับ เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับของประชาชนชุมชนและสังคม

5. ปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีอิสระมากขึ้น กระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคล การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การงบประมาณ การเงินและการคลังแก่ท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด

6. ส่งเสริมให้ท้องถิ่นบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

ภารกิจแผนงานและโครงสร้างการจัดการศึกษาของท้องถิ่น มีดังนี้

1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรส่วนกลาง

1.1 จัดทำรายละเอียดโครงสร้างองค์กรส่วนกลางโดยทบทวนระบบโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่การบริหารการศึกษาในสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1.2 ศึกษาโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นฝ่ายงบประมาณของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นส่วนบริหารงานบุคคล ส่วนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงให้รองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.3 ศึกษาโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบอยู่ซึ่งจะต้องเข้ามารวมกับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1.4 ขก่างโครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1.5 ประชุมร่วมกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็น

1.6 ประชุมปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและบทบาทอำนาจหน้าที่ใหม่

1.7 เสนอรฐมนตรึว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นชอบ

1.8 แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

ดังนั้นจะพบว่า กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นได้มุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษารั้นปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้ไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีการพัฒนาคุณภาพ

ของบุคลากรทางการศึกษาให้ได้มาตรฐานพร้อมทั้งพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจในด้านบุคลากร งบประมาณ และส่งเสริมให้ท้องถิ่นบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น อีกทั้งให้มีการประเมิน ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหาร

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 3) ได้เสนอให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย

1. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา หรือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่ง แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภทและรูปแบบการศึกษา
2. การจัดองค์การและการบริหารงานบุคคล
3. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา
4. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา
5. ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ ชุมชน
6. ความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบล

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอให้พิจารณาตัวชี้วัดและระดับคุณภาพตาม องค์ประกอบและเกณฑ์ประเมินความพร้อมตามตารางที่ 2.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและระดับคุณภาพตามองค์ประกอบและเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
1. ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมี ส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งผลการจัดการศึกษา	ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็น พื้นฐานในการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในสังกัด	1.1 ระยะเวลาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษาจนถึงปีที่ผ่านมา ประเมิน 1.2 การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษานั้น ก่อนขอรับ โอนเช่น - ด้านทรัพยากร - ด้านวิชาการ - ด้านบริการและกิจกรรม ฯลฯ	ระดับ 1 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี ระดับ 2 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 2 ปี ระดับ 3 มีส่วนร่วมหรือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาหรือจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 ปี ระดับ 1 ส่งเสริมสนับสนุนด้านใด ด้านหนึ่ง ระดับ 2 ส่งเสริมสนับสนุนหลาย ๆ ด้าน ระดับ 3 ส่งเสริมสนับสนุนหลาย ๆ ด้าน และต่อเนื่อง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
		1.3 ผลการจัดการศึกษา 1.4 ความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น - ด้านทรัพยากร - ด้านวิชาการ - ด้านบริการและกิจกรรม ฯลฯ	ระดับ 1 สถานศึกษาน้อยกว่าร้อยละ 50 มีมาตรฐานในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 2 สถานศึกษาร้อยละ 50-80 มีมาตรฐานในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 3 สถานศึกษามากกว่าร้อยละ 80 มีมาตรฐานในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 1 ชุมชนให้ความร่วมมือ ด้านใดด้านหนึ่ง ระดับ 2 ชุมชนให้ความร่วมมือหลาย ๆ ด้าน ระดับ 3 ชุมชนให้ความร่วมมือหลาย ๆ ด้าน และต่อเนื่อง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
2. แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับประเภทและรูปแบบการศึกษา	แผนการจัดการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรการมีความพร้อมในการที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน	2.1 การมีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษา	ระดับ 1 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษา ระดับ 2 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมภารกิจครบถ้วนและมีแผนปฏิบัติการที่แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ระดับ 3 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการและดำเนินการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมภารกิจ ครบถ้วนมีแผนปฏิบัติการที่แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ มีระบบการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ นำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นว่า จะจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
		2.2 การมีแผนที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กด้วย โอกาสด้าน 2.2.1 การมีเครือข่ายในการช่วยเหลือเด็กด้วย โอกาส 2.2.2 การมีหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับเด็กด้วย โอกาส 2.2.3 การมีระบบรองรับการศึกษาต่อและการมีงานทำ 2.3 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา	ระดับ 1 มีความพร้อม 1 ด้าน ระดับ 2 มีความพร้อม 2 ด้าน ระดับ 3 มีความพร้อม 3 ด้าน ระดับ 1 มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา หรือมีแผนที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมดังกล่าว ระดับ 2 มีความพร้อมตามระดับ 1 อย่างเหมาะสมกับระดับประเภทและรูปแบบการศึกษา ระดับ 3 มีความพร้อมตาม ระดับ 2 อย่างเพียงพอและ ได้มาตรฐาน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
4. วิธีการบริหารและการจัดการศึกษา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบ วิธีการบริหารจัดการศึกษาและมี คณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษา จะส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษามี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.1 รูปแบบวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา	ระดับ 3 จัดระบบบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในมาตรฐานเทียบเคียงกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐ ระดับ 1 จัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ระดับ 2 จัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองแต่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่หรือมีเขตบริการทั้งจังหวัดหรือจัดตั้งสหการศึกษา ระดับ 3 จัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองแต่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มาก หรือจัดตั้งสหการศึกษาในระดับอำเภอขึ้นไป



ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
		4.2 การมีคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับ 1 จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระเบียบหรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร ระดับ 2 จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกฎหมายบัญญัติท้องถิ่น หรือข้อบังคับ โดยความเห็นชอบของสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ 3 ดำเนินการตามระดับ 2 และกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ในการเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษาไว้ อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เหตุผลในการกำหนดองค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ
5. สัดส่วนการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา	การจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาพัฒนางานด้านการศึกษาเป็นตัวชี้วัดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านการศึกษามากน้อยเพียงใด	5.1 สัดส่วนการใช้รายได้ (รวมเงินอุดหนุนจากรัฐและเงินกู้) เพื่อการศึกษาเฉลี่ยปี 3 ปีงบประมาณย้อนหลัง (ไม่รวมปีงบประมาณที่ประเมิน)	ระดับ 1 น้อยกว่าร้อยละ 5 ของรายได้เฉลี่ยต่อปี ระดับ 2 ร้อยละ 5-10 ของรายได้เฉลี่ยต่อปี ระดับ 3 มากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้เฉลี่ยต่อปี
6. ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความคิดเห็นของประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ทราบความคิดเห็นการที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น	6.1 ความเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับ 1 ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่ำกว่าร้อยละ 50 เห็นว่ามีความพร้อม ระดับ 2 ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร้อยละ 50-80 เห็นว่ามีความพร้อม ระดับ 3 ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่าร้อยละ 80 เห็นว่ามีความพร้อม

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) เป็นคำที่มีความหมายหลากหลายดังนี้ องค์การยูเนสโกซึ่งเป็นศูนย์รวมของนานาชาติในด้านการศึกษได้ให้คำนิยามว่า การศึกษาสำหรับทุกเพศทุกวัยให้มีโอกาสได้เรียนความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตปลูกฝังให้เกิดความอยากรเรียน อยากรู้มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม ตั้งคำถาม วิเคราะห์ ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (Faure, 1972 อ้างถึงในชัยยง ไชยศรี, 2545 : 15) อีกทั้งในที่ประชุมโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education For All : WCEFA) ซึ่งจัดขึ้นในโรงแรมจอมเทียนประเทศไทยเมื่อ ปี 1990 ได้ให้ความหมายการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานซึ่งรวมถึงการเรียนการสอนในระดับต้นซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป เช่น การศึกษาสำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถมศึกษาสอนให้รู้หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ ในบางประเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขยายขอบเขตไปถึงระดับมัธยมศึกษา (Faure, 1972 อ้างถึงในชัยยง ไชยศรี, 2545 : 15) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 3 แผนนโยบายการศึกษาว่า ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน รัฐพึงเร่งรัดและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้นข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบเขตคลุมถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ระบุไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นการยืนยันว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบเขตขยายถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งใช้เวลาเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นเวลาสิบสองปี

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับประเทศในภาคพื้นเอเชียส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 6 ปี และต่ำกว่า บางประเทศจัดการศึกษาสูงกว่า 6 ปี เช่นประเทศมาเลเซีย และศรีลังกา จัดการศึกษา 11 ปี ประเทศบรูไนและประเทศบาเรน จัดการศึกษา 12 ปี ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เช่น ประเทศเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น อเมริกา และแคนาดา สำหรับการบริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นส่วนใหญ่ให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น ในอเมริกาเรียกเขตการศึกษา (School District) มีคณะกรรมการบริหาร

เรียกว่าสภาโรงเรียนหรือสภาเขต (School Board หรือ District Board) ประเทศเหล่านี้สามารถลดงานบริหารลงและลดเงินงบประมาณด้านบริหารเหล่านั้นลงได้เป็นจำนวนมากสามารถนำเงินเหล่านั้นมาเพิ่มให้กับโรงเรียนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติกรณีประเทศนิวซีแลนด์นั้นให้โรงเรียนบริหารงานทุกอย่างทั้ง ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านบริหารเงินงบประมาณ และด้านบริหารวิชาการ ซึ่งล้วนอยู่ที่ระดับโรงเรียนดังนั้นประเทศนิวซีแลนด์จึงมี องค์การการศึกษาเพียงที่โรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการ

ประเทศไทยมีกฎหมายบังคับให้ประชาชนที่มีอายุถึงเกณฑ์ที่กำหนดเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในปี 2464 เป็นต้นมา เนื่องจากการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาแบบให้เปล่ารัฐต้องใช้จ่ายเงินลงทุนในอัตราส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่รัฐหาได้ในแต่ละปีในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเรียน อาคารห้องเรียน เงินเดือนค่าจ้างของครูอาจารย์ สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ตระหนักในความสำคัญของการศึกษาที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงมีโครงการนำร่องขยายฐานจำนวนปีในการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 9 ปี ในโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งไม่มีการบังคับให้เรียนแต่มีระบบเสริมแรงจูงใจให้เรียนต่อ เช่น การจัดหายานพาหนะรับส่งนักเรียนจากบ้านถึงโรงเรียน จัดหาแบบเรียนให้ยืม จัดสรรทุนการศึกษาต่าง ๆ โดยลดภาระค่าใช้จ่ายผู้ปกครองให้เหลือน้อยที่สุดจนสามารถเพิ่มจำนวนอัตราการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ในอัตราสูงประมาณร้อยละ 80 ของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเวลาหลายปีติดต่อกันและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี ของประชาคมโลก ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันกันมากขึ้นในเวทีการค้าโลก เป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลไทยเพิ่มจำนวนปีในการให้ประชาชนเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยกาลต่อมารัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 มีบทบัญญัติให้ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี นับจากอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหกหรือสอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาภาคบังคับและมีบทบัญญัติให้รัฐบาลบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยบังคับใช้ภายในไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ

โดยสรุปการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของประชากรในชาติให้สูงขึ้น ประเทศชาติจะพัฒนาเจริญรุ่งเรืองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพมาตรฐานของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาเพียงระดับการศึกษา

ภาคบังคับที่รัฐจัดให้เปล่าเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพที่อ่อนแอของประเทศไทยในเวทีการแข่งขันทางการค้าในระดับโลก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำลอง กิตติศรี (2544) ได้ศึกษาสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี พบว่า สภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการบริหารบุคคล ในด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคคลที่การศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ในด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน บุคคลที่มีอาชีพรับราชการจะมีสภาพความพร้อมแตกต่างจากบุคคลที่มีอาชีพเกษตรกร ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนบุคลากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีสภาพความพร้อมไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาและอุปสรรคสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ขาดงบประมาณ ขาดประสบการณ์ที่ดี ขาดการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา

พุทธพันธ์ ทุมมา (2545) ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการวางแผน พนักงานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อมมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ด้านการจัดองค์กร การนำองค์กรและการควบคุม พบว่า พนักงานและสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยการเข้าร่วมประชุมของหน่วยงานและร่วมวางแผน

พลาริป ฐัธธรรม (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่แตง มีความสามารถในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ส่วนผู้นำชุมชน พนักงาน ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นด้วยและต้องการที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอันดับแรกสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูไม่ยอมรับที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดการศึกษา

ชัยวิทย์ มาลัย (2543) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 พบว่า ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่น ทั้งหมดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง กำลังคน และงบประมาณ และความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณในด้านการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิมลมาลย์ ศรีหงส์ทอง (2548) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางจังหวัดเชียงใหม่ ยังไม่มีความพร้อมในการจัดเตรียมแผนงานในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา และไม่มีระบบควบคุมกำกับตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษา

มัทธนา เป็งจันทร์ (2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

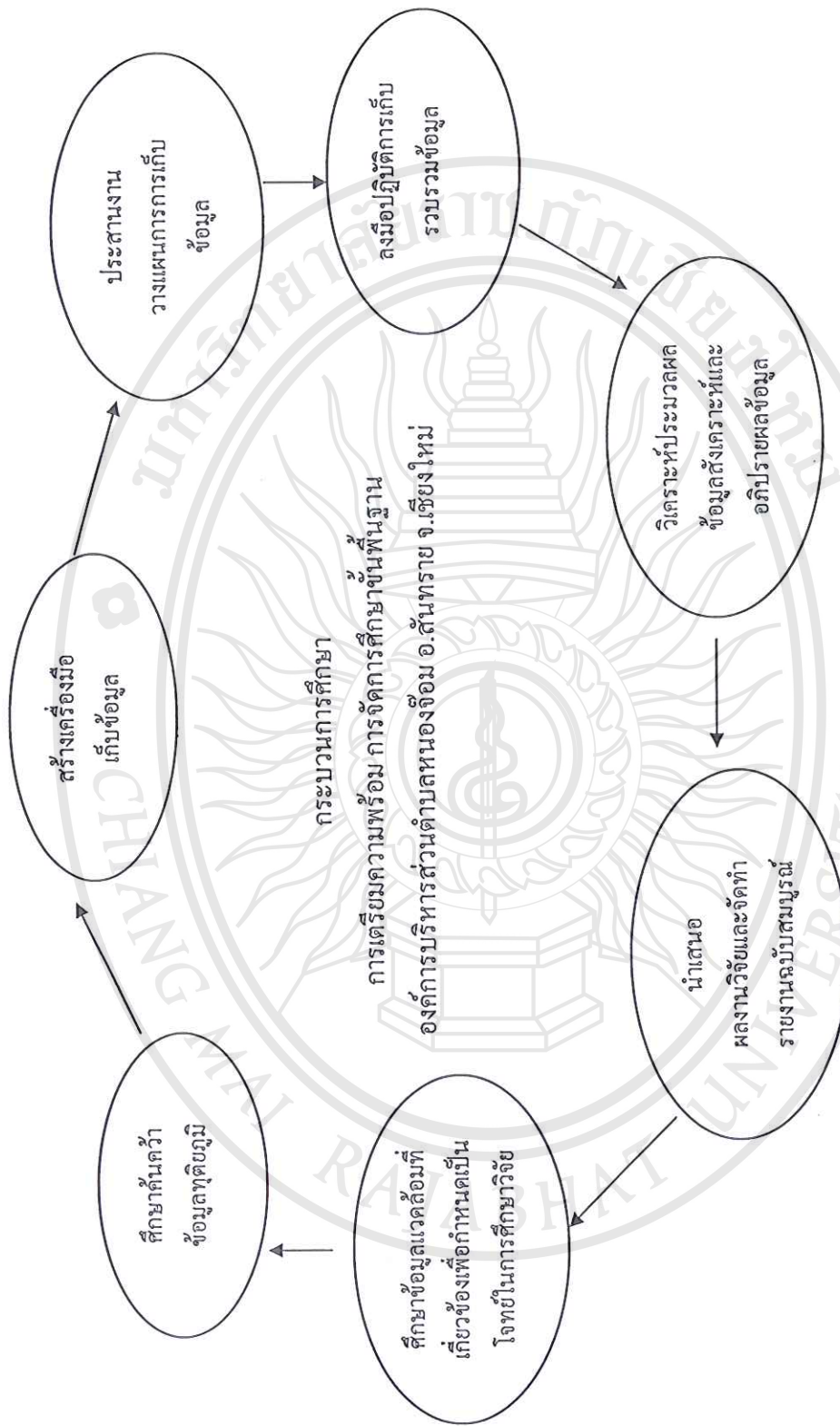
ชัยยง ไชยศรี (2545) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นแนวทางการพัฒนาความพร้อมคือรัฐบาลควรประกาศใช้แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็วกำหนดให้มีส่วนการศึกษาในโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อบรรจุบุคลากรด้านการจัดการศึกษาโดยตรงและองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาให้ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนในพื้นที่

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรให้ดียิ่งขึ้นการที่รัฐมีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนในท้องถิ่นเพราะว่าประชาชนในท้องถิ่นจะรู้และรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเอง ตลอดจนความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่าบุคคลภายนอกซึ่งจะได้ใช้เป็นแนวคิดในการวางแผนพัฒนา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนของตนเองได้ดียิ่งขึ้น สำหรับการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจจะยังขัดแย้งกันอยู่ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเองเพราะว่าไม่เชื่อในความสามารถขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น เช่น บุคลากรมีความรู้ไม่เพียงพอ ไม่มีความสามารถในการจัดการศึกษาประสิทธิภาพในการทำงานน้อยและขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษาทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพยายามที่จะพัฒนาหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐด้วยกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาศัยพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติได้กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และทฤษฎีการศึกษานำมาเป็นกรอบแนวคิดในการตั้งประเด็นคำถามโดยนำมาเขียนเป็นแผนภาพแสดงกรอบความคิดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย